

Te Kura Reo i tū ki Ruamata

Kō ana te reo rāhiri o Ruamata marae, o Ruamata kura ki te hunga whai i te reo kia rauika atu ki raro i te maru o Ngāti Uenuku-kōpako i tō rātou papa i ngā pāpāringa o te roto o Rotorua-nui-a-Kahu-mata-momoe. Ko tōna āhua 90 nei te hunga nāna te karanga i tautoko, ā,

mahea ana tērā i te korenga i rite ki ērā atu o ngā kura te tokomaha o te hunga i puta ake.

Ehara i te mea he aha i puta pērā mai ai te kōrero heoi anō ko te whakapae o te pēnei rawa o te tōkoiti ko te pōhēhē o te hunga haere mai ki ērā atu o ngā kura nā te korenga mai o Tīmoti i Te Taura Whiri kua kore ngā kura nei i tū. Kāti, he kī noa atu tēnei kei te haere tonu te kaupapa, ā, ko te kura tuatahi ā tērā tau ka tū ki te marae o Waimārama mai i te 9 ki te 14 o Kohi-tātea.

Menā he take whakamānatunatu i a mātou kei te puta mai i ngā kura nei ko tērā o te haere mai o te hunga kāore i te pērā rawa te matatau. Ko te raru nui kē hoki kāore e mārāma mai ki ngā kōrero atu, kāore hoki e taea e rātou ngā mahi ka whakaritea atu. Nā tērā kua huri wawe ki te reo Pākehā, kua takeo atu, kua takeo mai kia pātai noa ko te ngākau he aha te hua o te haere mai o tēnei hunga?

Kua takoto nōa atu te kōrero kia haere mai ko te hunga e autai tonu ana te matatau, ā, e whakaritea atu ana ngā mahi mā te hunga kua eke tonu ki ōna taumata nei. E kore mātou e taea te whakangāueue mai i tērā whakaaro nā te mea he nui tonu ngā kura e whakatūria ana mō te hunga kātahi anō ka tīmata ki te ako engari ia te hunga āhua matatau, koinei anake pea.

Waimarie ana mātou, te hunga kaiwhakaako, i te ekenga mai o Wiha rāua ko Hīria ki tō mātou

waka. Inā whakaritea mai rāua ki a mātou e mātātahi tonu ana rāua nō reira e tika ana kia puta he mihi ki a rāua. Otirā, kua puta kē ngā mihi a te hunga haere mai ki a rāua mō te pai o ā rāua mahi, ā, heoi anō tā mātou he tāpiri atu i ā mātou nā mihi ki ērā. Tēnā kōrua, nau mai ki te ao whakaako pakeke!

Ā-wairua nei kāore he kōrerō nā te mea i rangona te mahana me te pai o tērā. I pērā rawa ai nā te āhua tonu o te hunga haere mai me te āhua o te iwi manaaki mai. Ki te pai ngā taha e rua me pēhea kē hoki e kore ai e puta tētahi wairua e ora āi te ngākau?

Nō te pō o te Tāite ka arotaketia te kura, ā, ko te hunga i hoki wawe i arotake i mua i te hokinga. Aua atu tērā, ka nui tō mātou ngāhinapōuri ki te hunga e hoki wawe nei nā te mea kia tae ki te wā mihi ki ngā tūmau kua tokoiti noa iho. He tino tonu atu tēnei ki te hunga haere mai kia noho ā tutuki noa te kaupapa, ā, ko tērā ko te wā e haere ai ngā mihi ki ngā kanohi wera. Tēnā āta whakaarotia ake tēnei take – kāore he take o te kōrero tikanga Māori menā kei te ngutu noa, kāore i tua atu!

I takoto ngā tonu a Te Arawa rāua ko Te Waipounamu kia riro ki a rātou ngā kura e rua o te tau pūtea hou ka tīmata ā te 1 o Hōngongoi ā tērā tau. Ko te pōwhiri a Te Arawa nā te kuratini o reira, ā, ko tā Te Waipounamu me hoki rawa ngā kaitono kia tautokona tā rāua karanga e te iwi kāinga. Hei reira rawa mōhiotia ai āhea, ki hea. E takoto ana anō hoki te pōwhiri a Ngahutoitōi kia hoki pērā atu engari mō te kura ki Waimārama āta whiriwhiri ai ngā tonu nei.

Kāti koiane i te kura i tū ki Ruamata nā reira ka mihi tonu ki te hunga nāna a muri i tū. Kia pēnei noa ake te kōrero, e ngā waru pūmanawa o Te Arawa tēnā rawa atu koutou.

